

ГАЗОВІ БІРЖІ ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ РИНКУ ГАЗУ В УКРАЇНІ

Перезова І.В.¹, Бакай М.М.²

¹Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ

²Управління матеріально-технічних ресурсів,
Департаменту забезпечення виробництва ПАТ «Укртрансгаз», м. Київ

Однією з визначальних умов вступу України до ЄС є вимога щодо лібералізації ринків енергоресурсів, зокрема ринку газу. У відповідності до цього з метою проведення реформування енергетичного сектору в Україні визначені ключові напрями, які склали базову основу президентської концепції реформ «Стратегія – 2020» та прописані в Коаліційній угоді, один з них це лібералізація енергетичного ринку та створення сприятливого інвестиційного клімату посередництвом глобального реформування НАК «Нафтогаз України», яке планується завершити до 2017 року [1].

Лібералізація означає наявність конкурентного вільного ринку газу з численними продавцями, прозорими умовами регуляторики та наявними місцями вільного продажу – газовими біржами. Саме застосування біржових котирувань в якості ринкових індикаторів ціни газу (без прив'язки до ціни на нафту) є однією з основних характеристик цивілізованого ринку. Світова практика свідчить, що для того щоб біржова ціна стала орієнтиром для контрактних цін, через електронні торги повинно проходити 5-10% видобутої продукції. Найбільш ефективним формування майданчиків з торгівлі природним газом – газових бірж є саме на базі газових хабів. Спотові майданчики зазвичай формуються в районах з високою концентрацією продавців і покупців газу, наприклад, у вузлах газотранспортної мережі - «хабах» [2]. Слід наголосити, що обсяги біржової торгівлі газом у Європі наближаються до 40% від загального споживання. На теперішній момент в Україні частка всіх вітчизняних трейдерів на ринку газу становить приблизно 11—12%, доступ до закордонних постачальників природного газу практично закритий, а тому ринок газу орієнтується виключно на внутрішні ресурси [3].

Література:

1. Головні реформи Міненерговугілля України у 2015 році. Дорожні карти реформування секторів енергетики – [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory;jsessionid=A5B49F78A279D2EA3343A75F21C623B9.app1?cat_id=244977866 – Назва з екрану.

2. Ярошенко Я.Л. Газовий хаб в Україні: передумови виникнення/Я.Л. Ярошенко.// Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем” (Івано-Франківськ, 20-22 травня 2015 року): Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ: Територія друку, 2015. – 398 с.- С.362-363.

3. 5 питань про газову біржу. «Газовий хаб» зменшить залежність від Росії, але чинна влада його не зробить – [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/46939/5_pytan_pro_gazovu_birzhu_Gazovyj_khab/ – Назва з екрану.